

**Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Нырья авыл жирлеге
Башкарма комитеты**

КАРАРЫ

20 декабрь 2021 ел

№ 35

«ТР Кукмара муниципаль районы Нырья авыл жирлеге территориясендә 2021 – 2025 елларга кече һәм урта эшмәкәрлеккә ярдәм итү Программасын раслау турында»

«Россия Федерациясендә кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү турында» 2007 елның 24 июлендәге 209-ФЗ номерлы, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы федераль законнарга, «Татарстан Республикасында кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү турында» 2010 елның 21 гыйнварындагы 7-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законына таянып, Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Нырья авыл жирлеге территориясендә кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү өчен шартлар тудыру максатларында, Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Нырья авыл жирлеге башкарма комитеты

КАРАР БИРӘ:

1. Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Нырья авыл жирлеге территориясендә 2021 – 2025 елларга кече һәм урта эшмәкәрлеккә ярдәм итү Программасын расларга (Программа кушып бирелә).
2. 2. Әлеге карарны «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында <http://pravo.tatarstan.ru> адресы буенча, Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Нырья авыл жирлегенең рәсми сайтында <http://kukmor.tatarstan.ru> адресы буенча һәм жирлекнең мәгълүмати стендларында бастырып чыгарырга.
3. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны үз өстемдә калдырам.

Кукмара муниципаль районы
Нырья авыл жирлеге
Башкарма комитеты жите күесе

В.В.Васильев

Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Нырья авыл жирлеге башкарма комитетының 2021 елның 20 декабрдәгә 35 номерлы карары белән

Кукмара муниципаль районы Нырья авыл жирлеге территориясендә 2021 – 2025 елларга кече һәм урта эшмәкәрлеккә ярдәм итү программасы паспорты

Программаның исеме	«Кукмара муниципаль районы Нырья авыл жирлеге территориясендә 2021 – 2025 елларга кече һәм урта эшмәкәрлеккә ярдәм итү программасы»
Программаның заказчысы:	Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Нырья авыл жирлеге Башкарма комитеты
Программаны эшләүче:	Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Нырья авыл жирлеге Башкарма комитеты
Программаның нигезе:	«Россия Федерациясендә кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү турында» 2007 елның 24 июлендәгә 209-ФЗ номерлы Федераль закон, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәгә 131-ФЗ номерлы Федераль закон, «Татарстан Республикасында кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү турында» 2010 елның 21 гыйнварындагы 7-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы
Программаның максатлары:	<ul style="list-style-type: none"> - Кукмара муниципаль районының Нырья авыл жирлеге буенча кече бизнесны үстерү өчен оптималь шартлар тудыру - кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү исәбенә икътисади күтәрелеш һәм халыкны эш белән тәмин итү проблемаларын хәл итү
Программаның бурычлары:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Кукмара муниципаль районы Нырья авыл жирлеге буенча кече һәм урта эшмәкәрлеккә ярдәм итү инфраструктурасын үстерү; 2. Барлык дәрәжәдәгә бюджетларга кече һәм урта бизнестан салым керемнәрен арттыру; 3. Кече һәм урта эшмәкәрлекнең инвестицион активлыгын арттыру; 4. Жир мөнәсәбәтләрен камилләштерү һәм жир базарын үстерү; 5. Минималь хезмәт хакы дәрәжәсен минималь куллану бюджеты бәясеннән дә ким булмаган күләмдә тәмин итү; 6. Бизнес-Хакимият-Жәмгыять коммуникацияләре системасын үстерү; 7. Халыкны эш белән тәмин итү өлкәсендә районның балансланган икътисади сәясәтен исәпкә алып, кече бизнес өлкәсенә эш белән мәшгуль булмаган халыкны жәлеп итү өчен өстәмә стимуллар булдыру; 8. Кече бизнес өлкәсендә мәшгуль кешеләрне социаль яклау белән тәмин итү. 9. Халыкның тормыш шартларын яхшыртуда кече бизнесның ролен арттыру.

Программаны финанслау күләме	Чараларны тормышка ашыру өчен Нырья авыл жирлеге бюджеты хисабына финанслау күләме каралмаган. Нырья авыл жирлегенен кече бизнес субъектларының үз акчалары
---------------------------------	--

Программа бүлекләре

1. Нырья авыл жирлеге территориясендә кече һәм урта эшмәкәрлекнең торышын анализлау.
2. Кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү проблемалары һәм аларны программа методлары белән хәл итү кирәклеген нигезләү.
3. Программаны ресурслар белән тәмин итү
4. Программаның социаль-икътисадый нәтижәлелегенә көтелгән бәя
5. Эшмәкәрлек эшчәнлегенен өстенлекле төрләре.
6. Программаның төп чаралары эшлэнгән юнәлешләр
7. Программаны тормышка ашыру механизмы.
8. Нырья авыл жирлеге буенча 2021 – 2025 елларга кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү Программасының төп чаралары.

1. Нырья авыл жирлеге территориясендә кече һәм урта эшмәкәрлекнең торышын анализлау

Кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү хужалык итүнең базар системасының аерылгысыз элементы булып тора. Базар икътисады алга киткән илләрдә кече эшмәкәрлек дәүләт икътисадының нигезе, хужалык үсешенен двигателе булып тора, чөнки бу теләсә кайсы жәмгыятьнең эшлекле тормышының ин динамик һәм сыгымлы формасы.

Хужалык итүнең базар системасы шартларында кече һәм урта эшмәкәрлекнең аерым ролен түбәндәге факторлар билгели:

- үз тормышын һәм лаеклы тормыш дәрәжәсен мөстәкыйль тәмин итүче һәм гражданлык жәмгыятенен тотрыкландыручы төп сәяси көче булган урта сыйныф өлешен арттыру;

- кече һәм урта эшмәкәрлек секторында яна эш урыннары булдыру өчен зур потенциал булу, жәмгыятьтә эшсезлек дәрәжәсен һәм социаль киеренкелекне киметү;

- халыкның төп массасының ижтимагый психологиясенен һәм тормыш ориентирларының үзгәрүе;

- кече һәм урта эшмәкәрлекнең сыгымлылыгы һәм житештерү структурасын тиз арада үзгәртеп кору, яңа технологияләр һәм фәнни эшләнмәләрне оператив рәвештә булдыру һәм куллану сәләте.

Шуның белән бәйле рәвештә Кукмара районы Нырья авыл жирлеге буенча кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү Программасын эшләү һәм тормышка ашыру зарурлыгы туа.

Өлеге Программа «Россия Федерациясендә кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү турында» 2007 елның 24 июлендәге 209-ФЗ номерлы, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль законнар, «Татарстан Республикасында кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү турында» 2010 елның 21 гыйнварындагы 7-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы нигезендә эшләнде.

Кече эшмәкәрлек 2021 елның 01 декабренә торышы буенча түбәндәге күрсәткечләр белән характерлана:

№ т/б	Күрсәткечләр исеме	Үлчәү берәмлекләре	2020 ел хисап	2021 ел хисап
1	Нырья авыл жирлеге буенча теркәлгән кече предприятиеләр саны	берәмлек	8	9
2	Шулардан:			
	Авыл хужалыгы	берәмлек	2	2
	Сәүдә һәм жәмәгать туклануы	берәмлек	5	6
3	Шәхси эшмәкәрләр сыйфатында теркәлгән физик затлар саны	кеше	6	6
	кече предприятиеләр	берәмлек	8	9
	юридик зат белеме булмаган физик затлар	берәмлек		
4	Кече предприятиеләр буенча (тышкы совмestительләрден башка) хезмәткәрләрнең исемлек буенча уртача саны	кеше	15	15
	шул исәптән икътисад тармаклары буенча:			
	Авыл хужалыгы	кеше	8	8
	Сәүдә һәм жәмәгать туклануы	кеше	7	7

2. Кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү проблемалары һәм аларны программа методлары белән хәл итү кирәклеген нигезләү

Хәзерге вакытта Кукмара муниципаль районының Нырья авыл жирлегендә кече эшмәкәрлек өлкәсендә элеккегечә хәл ителмәгән проблемалар бар.

Жирлектә кече һәм урта эшмәкәрлек субъектлары эшчәнлеге үсешен тоткарлаучы факторлар булып түбәндәгеләр тора:

- инвестицион ресурслардан файдалану кыенлыгы, кредит ресурсларының һәркем файдалана алырлык булмавы фонында үз финанс чараларың житмәве;

- гамәлдәге законнардагы үзгәрешләр турында кече һәм урта эшмәкәрлек субъектларының мәгълүматы аз булу, административ киртәләр һәм эшмәкәрлек эшчәнлеген гамәлгә ашырганда хакимият органнарының төгәл регламентлары булмау;

- шәһәрнең кече предприятиеләрендә квалификацияле эшче белгечлекләргә кытлык булу.

Эшмәкәрлек эшчәнлеге субъектлары тарафыннан карарлар кабул итүне һәм гамәлгә ашыруны таләп итә торган проблемалар:

- кече һәм урта эшмәкәрлек субъектларының социаль җаваплылыгы югары булмау (ялланган хезмәткәрләр белән хезмәт мөнәсәбәтләрен рәсмиләштермәү, хезмәткә түләү фондын киметү һәм аны «конверт» формасында түләү, мәжбүри пенсия иминияте һәм социаль иминиятләштерү турындагы законнарны үтәмәү);

- кече һәм урта эшмәкәрлек субъектлары эшчәнлеген алып бара торган икътисад тармакларының диспропорциясе (сәүдәнең шактый үсеше фонында житештерүнең житәрлек дәрәжәдә үсмәве).

Нырья авыл жирлегендә кече һәм урта эшмәкәрлекне алга таба да үстерү һәм булган каршылыкларны урыннарда мәгълүмати, белем бирү, консультация, финанс юнәлешләрендә комплекслы һәм адреслы ярдәм күрсәтү юлы белән аны үстерү өчен уңайлы шартлар тудыру буенча максатчан эш нигезендә, эшлекле элементларне һәм кооперацияне жайга салу юлы белән, шулай ук эшмәкәрләрдә коллектив ихтыяж туарга мөмкин булган башка аспектларда ярдәм күрсәтү юлы белән генә жиңеп чыгу мөмкин. Программа билгеләнгән максатларга ирешү өчен жирле хакимият органнарының, шулай ук дәүләтнеке булмаган оешмаларның көчләрен берләштерергә һәм оптимальләштерергә мөмкинлек бирәчәк.

2. Программаны ресурстар белән тәэмин итү

Чараларны тормышка ашыру өчен Нырья авыл жирлегенә бюджетинда финанслау чыганакалары каралмаган.

Финаслау күләмнәре – Нырья авыл жирлегенә кече бизнес субъектларының үз акчалары

4. Программаның социаль-икътисады нәтижелеләгенә көтелгән бәя

Программа Кукмара муниципаль районының Нырья авыл жирлегендә кече һәм урта эшмәкәрлекне алга таба үстерү өчен уңай шартлар тудыруга юнәлдерелгән чаралар комплексын үз эченә ала.

Программаны үтәү түбәндәгеләргә ярдәм итәчәк:

- районда икътисады һәм социаль стабиллекнең иң мөһим элементларыннан берсе буларак, кече һәм урта эшмәкәрлекнең тотрыклы эшчәнлеген барлыкка китерүне стимуллаштыра торган уңай икътисады мохит формалаштыру;

- кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү темпларын арттыру, эшчәнлек өлкәләрен киңәйтү һәм кече предприятиеләрне икътисады яктан ныгыту;

- эш белән тәэмин итүнең өстәмә мөмкинлекләре барлыкка килү, кече эшмәкәрлектә эшләүче хезмәткәрләренең хезмәт хакын арттыру;

- товар базарын конкурентлыкка сәләтле продукция һәм жирле производство хезмәтләре белән тәэмин итү;

- кече һәм урта эшмәкәрлекнең социаль җаваплылыгы арту.

5. Эшмәкәрлек эшчәнлегенә өстенлекле төрләре

Жирлек халкының тормыш-көнкүрешен яхшыртуга юнәлдерелгән тотрыклы икътисади үсешне тәэмин итү максатыннан, эшмәкәрлек эшчәнлегенә өстенлекле төрләре билгеләнде:

- авыл хужалыгы продукциясе җитештерү;

- халыкка көнкүреш хезмәте күрсәтү;

- транспорт һәм элемтә өлкәсе;

- төзелеш;

- социаль хезмәт күрсәтү өлкәсе.

6. Программаның төп чаралары эшләнгән юнәлешләр

1. Кече һәм урта эшмәкәрлекне нәтижелә үстерү өчен хокукый базаны камилләштерү һәм административ киртәләренә киметү.

2. Кече һәм урта эшмәкәрлеккә мәгълүмати-консультацион ярдәм күрсәтү.

3. Нырья авыл жирлегенә эшмәкәрленә уңай имиджын һәм җәмәгәтьчелектә кече һәм урта эшмәкәрлек турында уңай фикер формалаштыру;

4. Кече эшмәкәрлек өчен квалификацияле кадрлар әзерләү.

5. Яшьләренә һәм эшсезләренә эшмәкәрлек башлангычын хуплау һәм стимуллаштыру.

6. Кече һәм урта эшмәкәрлек субъектлары, шулай ук кече һәм урта эшмәкәрлек субъектлары белән хакимият органнары арасында партнерлык мөнәсәбәтләре урнаштыруга ярдәм итү.

7. Программаны тормышка ашыру механизмы

Программа белән идарә итү	Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Нырья авыл җирлеге Башкарма комитеты
Программаны финанслау	Нырья авыл җирлегенең кече бизнес субъектларының үз акчалары
Программаның төп башкаручылары	Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Нырья авыл җирлеге Башкарма комитеты
Программаның үтәлешен контрольдә тоту	Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Нырья авыл җирлеге Башкарма комитеты

8. Нырья авыл жирлеге территориясендә 2021 – 2025 елларга кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү Программасының төп чаралары

№ т/б	Чаралар исемлеге	Нәтижә	Финанслау чыганагы	Үтәү вакыты
1	2	3	4	б
1. Эшмәкәрлекнең инновацион үсеше (инфраструктураны үстерү, инновацион потенциалны гамәлгә ашыру, яшьләрне инновацион процесска жәлеп итү)				
1	Яшьләрне эшмәкәрлеккә жәлеп итүгә ярдәм итә торган чаралар комплексын уздыру, шул исәптән укыту, мәгълүмати тәмин итү, конкурслар һәм ярышлар, ярминкәләр, конференцияләр, бизнес-фестивальләр һ. Б. ларны уздыру	Яшьләрне эшмәкәрлек эшчәнлегенә жәлеп итү. Яшь белгечләрне эшкә урнаштыру мәсьәләсен өлешчә хәл итү	Финанслаудан башка	2021 – 2025 еллар
2. Кече һәм урта эшмәкәрлек субъектларына финанс-кредит һәм мөлкәт ярдәме күрсәтү				
	Нырья авыл жирлеге буенча кече һәм урта эшмәкәрлек субъектларына дәүләт ярдәме кысаларында чараларны гамәлгә ашыруда федераль һәм республика дәүләт хакимияте структураларына ярдәм итү	Эшмәкәрлекне үстерүгә юнәлдерелгән федераль һәм республика программаларында катнашучы кече һәм урта эшмәкәрлек субъектлары санын арттыру	Финанслаудан башка	2021 – 2025 еллар
2	Нырья авыл жирлеге икътисадының өстенлекле юнәлешләрне үстерү максатларында кече һәм урта эшмәкәрлек субъектларына Нырья авыл жирлеге буенча жир кишәрлекләре, торак булмаган биналар белән тәмин итүдә булышу	Жирлек икътисадының өстенлекле юнәлешләрне үстерү максатларында кече һәм урта предприятиеләрне жир кишәрлекләре, торак булмаган сәүдә һәм житештерү биналары белән тәмин итү, районда үткәрелә торган тендерлар, аукционнар турында эшмәкәрләрнең хәбәрдарлыгын арттыру	Финанслаудан башка	2021 – 2025 еллар
3	Кече һәм урта эшмәкәрлек субъектларын муниципаль ихтыяжларны тәмин итү өчен товарлар, эшләр һәм хезмәт күрсәтүләр сатып алуларга жәлеп итү һәм стимуллаштыру	Кече һәм урта эшмәкәрлек субъектларын муниципаль ихтыяжларны тәмин итү өчен товарлар, эшләр һәм хезмәт күрсәтүләр сатып алуларга жәлеп итү һәм стимуллаштыру	Финанслаудан башка	2021 – 2025 еллар
3. Кече һәм урта эшмәкәрлеккә мәгълүмати-консультацион ярдәм күрсәтү.				

1	Районда кече һәм урта эшмәкәрлеккә ярдәм итү һәм аны үстерү өлкәсендә үткәрелә торган чараларны мәгълүмати яктан тәэмин итү (буклетлар эзерләү)	Кече һәм урта бизнес вәкилләренең алдынгы эш тәҗрибәсен системалаштыру һәм тарату. Кече һәм урта эшмәкәрлек субъектларын Кукмара муниципаль районы Нырья авыл җирлеге башкарма комитеты үткәргән конкурсларда, күргәзмәләрдә, башка чараларда катнашуга җәлеп итү	Финанслаудан башка	2021 – 2025 еллар
3. Эшмәкәрнең уңай имиджын һәм җәмәгатьчелектә кече һәм урта эшмәкәрлек турында уңай фикер формалаштыру				
1	Кече һәм урта эшмәкәрлек субъектларын Татарстан Республикасы һәм Россия Федерациясе территориясендә үткәрелә торган күргәзмәләрдә, ярминкәләрдә, конкурсларда катнашуга җәлеп итү	Эшмәкәрлекне үстерүгә ярдәм итү, эшмәкәрлек эшчәнлегенең иң яхшы субъектлары эшенең алдынгы тәҗрибәсен тарату, Нырья авыл җирлегенең социаль-иқтисадый үсешендә кече һәм урта бизнесның ролен һәм әһәмиятен пропагандалау	Финанслаудан башка	2021 – 2025 еллар